

RAPPORTAGE VONDSTMELDING

TONGEREN :NIEUWSTRAAT

1. Verslag

Hadewych Van Rechem
Stadsarcheologe
Maastrichterstraat 10
3700 Tongeren
012/45 99 75

Hadewych.vanrechem@stadtongeren.be

2. Identificatie

Een beschrijving van de locatie van de site met de volgende elementen :

Provincie : Limburg

Gemeente : Tongeren

Deelgemeente : Tongeren

Coördinaten : X227099, Y163901

Kadastergegevens : 1^e afdeling, sectie C, openbaar domein

Adres : Nieuwstraat

Toponiem : Schaapsmarkt

Naam van de site : Tongeren Nieuwstraat

Algemene beschrijving

De locatie bevindt zich op de kruising van de Sint-Truiderstraat en de Nieuwstraat, net binnen de Nieuwstraat. Het terrein ligt in het centrum van Tongeren op een 100-tal meter van de Grote Markt.

3. Archeologische nota

Datum van de vondstmelding

De vondst werd gemeld aan het Agentschap Ruimte en Erfgoed op 17 mei 2010. Het VIOE werd onmiddellijk op de hoogte gebracht. Bij het uitgraven van een sleuf voor de plaatsing van een bewakingscamera was de aannemer doorheen het gewelf van een in mergelsteen gebouwde kelder gestoten. Aangezien door de aanwezigheid van de sleuf de Nieuwstraat niet toegankelijk was voor de hulpdiensten, werd gevraagd om dezelfde dag op te treden.

Bij het VIOE Tongeren was die dag niemand beschikbaar, en na overleg met het VIOE en het Agentschap werd beslist om op de locatie enkele foto's te nemen en de werken verder te laten uitvoeren. De stadsarcheologe werd daarvoor door het VIOE gedelegeerd.

Beschrijving van het onderzoek op de site voorafgaand aan de melding.

In de onmiddellijke omgeving van de huidige werken werd tijdens rioleringswerken (1934-1935) en bouwwerken Romeinse sporen aangetroffen en resten van een hypocaust die toegeschreven wordt aan een thermengebouw (CAI nrs 51783, 52196, 50401). Uit mondelinge mededelingen was bekend dat zich in de Nieuwstraat kelders onder het wegdek bevonden, en dat de eerste waterleidingen deels tegen deze gewelven aangebracht waren.

Archeologische beschrijving van de site en het onderzoek dat heeft plaatsgevonden : methodiek van het onderzoek en resultaten

De aannemer had de sleuf al volledig uitgegraven en moest ze, na plaatsing van de camera, ook dezelfde dag weer dichtten om de toegang voor de hulpdiensten te verzekeren. De beschadiging aan het gewelf was een gat van 50 x 50 cm. Daardoor was te zien dat de kelderruimte grotendeels gevuld is met puin.

In de namiddag, toen beslist was om de stadsarcheologe te delegeren, was de draagstructuur van de camera, tegen de afspraken in, reeds ter plekke geplaatst (zie foto's). De situatie is zo goed mogelijk gefotografeerd. Uit de summiere waarnemingen die mogelijk waren blijkt dat het naar alle waarschijnlijkheid gaat om een kelder met mergelstenen tongewelf, zoals ze in Tongeren vaak worden aangetroffen. Deze kelders dateren meestal uit de 16^e of 17^e eeuw. Sommige van dergelijke kelders zijn nog in gebruik, andere zijn overbouwd en vergeten en bevinden zich onzichtbaar onder gebouwen of onder het wegdek. Deze kelders zijn zelden volledig dichtgegooid, al bevatten ze wel vaak een min of meer dikke puinlaag. De Nieuwstraat valt deels samen met een straat van het Romeinse dambordplan, maar is in haar huidige vorm van middeleeuwse oorsprong; De straat werd aangelegd als toegang naar de stadsmuur. In de 19^e eeuw werd de aansluiting van de Nieuwstraat met de Sint-Truiderstraat verbreed. De kelder kan bij een huis behoord hebben dat in die periode afgebroken werd, maar hoorde mogelijk ook bij een huis dat bij de grote brand van 1677 vernield werd.

4. Bibliografie

Plannencollectie Stadsarchief Tongeren : Kadasterkaarten 1829, 1847

Baillien, D. (1995) Tongeren en zijn straten door de eeuwen heen, Tongeren 1995

Ch. De Rosen, plan van Tongeren, 1860, SAT / www.geheugenvantongeren.be

5. Trefwoorden

Middeleeuwse en post-middeleeuwse stad.

6. Kaarten

Foto's

Overzicht van de al gedeeltelijk gevulde sleuf.

De doorbreking in het gewelf, zichtbaar onder de basis voor de bewakingscamera

Zicht op de puinlaag in de kelder

